

ІСТОРІЯ В ШКОЛІ

№ 3'2013

Науково-методичний журнал.

Індекс видання 74654.

Виходить щомісяця.

Свідоцтво про державну реєстрацію —
серія КВ №1376.

ТОВ «Етносфера».

м. Київ, 03186, вул. Антонова, 5а,

конт. т. (044) 248-52-43.

E-Mail: etnos@voliacable.com

Видавець: Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова

Шеф-редактор:

Юрій Войцеховський

Редакційна колегія:

Анатолій Булда

Нестор Гупан

Андрій Гусєв (зам. головною редактора
зі зв'язків з громадськістю)

Дмитрій Злепко (Мюнхен)

Людмила Калініна

Ігор Коляда

Костянтин Кондратюк

Віктор Король

Фелікс Левітас

Гжегож Мазур (Краків)

Ольга Малій

Петро Панченко

Павло Полянський

Олена Пометун

Олександр Реєнт

Владислав Анджей Серчик (Варшава)

Володимир Сотниченко

Геннадій Стрельський

Олександр Сушко

Сергій Тимченко

Сергій Троян

Федір Турченко

Григорій Фрейман

Петро Чернега

Галина Швидько

Виданню часописа сприяють:

Інститут історії України НАН України,

Інститут педагогіки АПН України,

Київський національний університет

імені Тараса Шевченка,

Київський міський педагогічний універ-

ситет імені Б. Д. Грінченка,

Творча спілка вчителів України,

Міжнетична педагогічна асоціація

України.

© «Історія в школі», 2013

Відповідальні за випуск:

Ю. Войцеховський, А. Гусєв

Зміст

Університет знань

1

Ігор КОЛЯДА, Анатолій БАРАНІК
«...НЕ ШКОДУВАТИ ЖИТТЯ ЗА ВІРУ...»
(до 245-ї річниці повстання Коліївщина 1768 р.)

Євгеній МАКОВЕЙ. «ЩО Ж, ЯК НЕ ТУ ВОНИ В МЕНЕ СТАРОВИ-
НУ ПОБАЧАТЬ, КОТОРУ ЗВИКЛИ СОБИ ПО КНИЖКАХ ВИОБРА-
ЖАТИ?» ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ І ЙОГО ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ
ДОРОБОК. ДО ІСТОРИЧНОГО ПОРТРЕТУ П.КУЛІША

12

15

Володимир МИЛЬКО.
СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ ХІХ ст.: ДО ІСТОРИЇ СТВОРЕННЯ ХАРКІВСЬКОГО,
ОДЕСЬКОГО ТА КИЇВСЬКОГО НАВЧАЛЬНИХ
ОКРУГІВ (1803—1839)

Євгеній БИБА. ПОНЯТТЯ «ІНТЕЛІГЕНЦІЯ»: ДО ІСТОРИЇ
ФОРМУВАННЯ (з історії суспільно-політичної думки)

19

Педагогічний колегіум

Борис МЕЛЬНИЧЕНКО. ЗМІСТ, ФОРМИ І МЕТОДИ
НАВЧАННЯ ІСТОРИЇ В ОСНОВНІЙ ДЕВ'ЯТИРІЧНІЙ ШКОЛІ
ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

22

Вчительська зала

Олександр ЖЕЛІБА. УРОК ІСТОРИЇ: ПИТАННЯ ТИПОЛОГІЇ
На допомогу викладачу теорії та методики
навчання історії у вч

26

Творча майстерня

С.Б. ХАМУЛЯК. ІЛЮСТРАЦІЇ ІСТОРИЧНИХ ПЕРСОНАЛІЙ, ЧИЇ
ІМЕНА МІСТИТЬ ПРОГРАМА ЗНО З ІСТОРИЇ УКРАЇНИ
(середина Х — друга половина ХVІІІ ст.)

34

Біля класної дошки

Олена КОВАЛЬЧУК, Юрій ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ.
РОСІЯ НАПРИКІНЦІ ХVІІ — у І пол. ХVІІІ ст.
(Всесвітня історія. 8 клас)

38

42

Ігор КОЛЯДА. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
УРОКУ — УЯВНОЇ ПОДОРОЖІ НА ТЕМУ:
«ЦІКАВИНКИ» КИЄВА («Вступ до історії. 5 клас»)

Кабінет правознавства

Олена КОВАЛЬЧУК.
ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ПОРУШЕННЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

45